

Eilert Jan Lohne: *Etikk, språk og argumentasjon. En innføring i debattetikk* (Gyldendal)

Akademika/Bergen arrangerte 25.10-18 et «bokbad» hvor Eilert Jan Lohne samtale over boken med Gunnar Skirbekk og Bjørn Olav Roaldseth. Det ble også gitt anledning for tilhørerne å delta i diskusjonen, noe flere benyttet seg av. Nedenfor gis et kort resymé av innledningene.

Eilert Jan Lohne presenterte boken som «en vaksine mot totalitær tenkning». Bakgrunnen for en slik karakteristikk er at boken er skrevet i lys av det Hans Skjervheim kalte «skilnaden mellom å overtyde og overtale». I boken blir dette skillet presentert gjennom en «restaurering» av Arne Næss sin klassiker *En del elementære logiske emner* (ELE). ELE var gjennom sine temavalg - tolking, definering, argumentasjon og saklighet - et godt eksempel på «kritisk tenkning». Det er denne tenkningen som utgjør hovedinnholdet i vaksinen. Men det originale med denne boken er at den setter den kritiske tenkningen fra «Næss-logikken» inn i en etisk ramme. I innledningskapittelet blir det da også gitt en innføring i tre etiske hovedretninger: konsekvensetikk, plikketikk og dydsetikk. Boken er på denne måten ikke bare en innføring i logikk, den er samtidig en innføring i etikk. Eller sagt på en annen måte: en innføring i *dannelse*. Boken egner seg derfor godt for Ex.Phil, hvor «akademisk dannelse» jo er et uttalt mål. Men den egner seg samtidig for *alle* som har interesse for saklige – eller: etisk forsvarlige - debatter.

Gunnar Skirbekk fremhevet bokens betydning som et nyttig hjelpemiddel i kampen mot den fremmedgjøringen som ofte ligger i bruken av «sosiale medier» som debatt-arena, en arena som prioriterer «likes»/dislikes» fremfor enighet/uenighet basert på argumenter. Skirbekk trakk og fram boken som et eksempel på det han kalte «undervisningsbasert forskning», noe som kan være like viktig som universitetets mantra om forskningsbasert undervisning. Skirbekk understreket videre at bokens skille mellom å overbevise og å overtale gjorde den til et viktig ledd i et demokratisk dannelsesprosjekt. I tillegg fremhevet han forfatterens særskilte kompetanse for et slikt prosjekt, nemlig hans lange erfaring fra både universitetsundervisning og politikk.

Bjørn Olav Roaldseth bruker boken for Ex.Phil-studenter ved Universitetet i Stavanger. Han fortalte at studentenes tilbakemeldinger på boken i all hovedsak var svært positive. Boken er rimelig enkelt skrevet. Og den tar opp problemstillinger som studentene føler angår dem, både i deres studier og i deres fremtidige yrker. Dette inntrykket gjelder ikke minst den enkle, men likevel faglig forsvarlige innføringen i etikk som boken innleder med. Roaldseth pekte og på noen forbedringsmuligheter for seinere utgaver, som for eksempel «stikkordregister», en egen side med «ordforklaringer», samt forslag til «øvelsesoppgaver». Roaldseth kunne også vise til prøve-eksamensbesvarelser som underbygget de positive tilbakemeldingene.